

RIMSKI NAPIS Z VZNOŽJA PTUJSKEGA GRADU

IVA MIKL CURK

Zavod za spomeniško varstvo SRS, Ljubljana

Delavci so 20. V. 1964. našli pri podiranju obzidja na južnem vznožju Ptujskega gradu ob Rajičevi ulici fragment napisne plošče iz pohorskega marmora.¹ Plošča ni bila vzdana v zid, ležala je v zemeljski plasti tik ob njem, v prsti, ki je bila pomešana z mnogimi recentnimi in maloštevilnimi arheološkimi ostalinami, naplavljenimi s pobočja in primešanimi plasti s prekopavanji. Ni bila torej najdena in situ, vendar gotovo izvira bodisi z grajskega pobočja, temena ali vznožja.

Plošča je po obliki pravokotna, višina je 46 cm, ohranjena širina 39 cm, debelina 8 do 10 cm. Širina roba znaša 8 cm, profilacije 3,5 cm, višina črk pa je 4,5 do 3,6 cm. Ohranjeni del napisa se glasi:

LOCA FO [.....] | SVO REDI [.....] | T. FL. EXSVP [.....]
| VICTORIN [.....] | ARRIANO [ET PAPO CO(n)S(ulibus)]

Dasi treh vrst ne moremo zadovoljivo dopolniti, je vsekakor jasno, da je pred nami posvetilni napis, ki govori o obnovitvi nekega javnega prostora ali obnovitvi tega prostora v prvotni namen leta 243.² Napis navaja imeni verjetno dveh posvetiteljev.

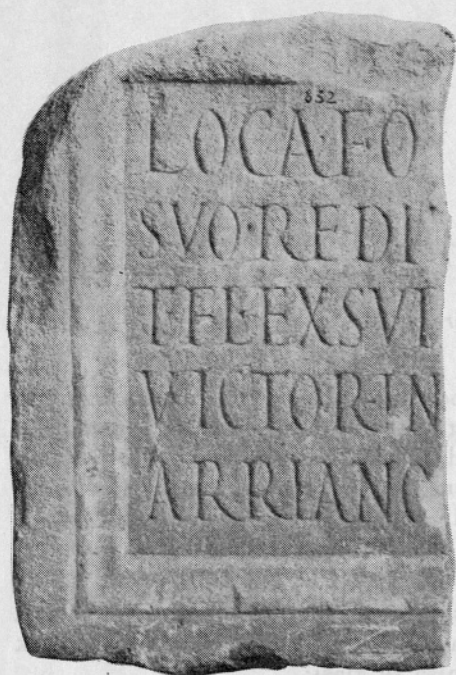
Po obliki in navedbi konzulata je novi napis blizu napisu, najdenemu leta 1936 na severnem grajskem pobočju (AIJ 347).³ Napisni plošči sta si po obliki, po obliki črk, razporeditvi vsebine itd. podobni, le leta 1936 najdena je manjša. Čeprav sta plošči močno fragmentirani (od prve je ohranjena vsa leva, od druge pa spodnji del desne polovice) in je od obeh pred nami drugi del teksta, vidimo po ohranjenih fragmentih imen, da napisa nista bila identična. Po obliki in najdišču pa smemo domnevati, da sta sodili k istemu objektu ali ureditvi.

Tako obe skupaj, čeprav ostane najzanimivejše iz njunih besedil, namreč, iz kakšnega objekta sta, trenutno nerazloženo, pojasnjujeta, da je bil leta 243 na Ptujskem gradu obnovljen neki javni objekt ali prostor in

¹ Varstvo spomenikov 9, 1962—1964 (1965) 196.

² W. Liebenam, *Fasti consulares* (1909) 29.

³ V. Hoffiller, B. Saria, AIJ (1938) 160, št. 347; J. Klemenc, B. Saria, *Blatt Ptuj*, 1936, 40.

Sl. 1. Ptuj. Fragment napisne plošče, najden 1. 1964. ob vznožju Ptujskega gradu.

Abb. 1. Ptuj. Fragment einer Inschrifttafel, gefunden im Jahr 1964 am Fuß des Ptujer Schloßberges.

to s pomočjo več donatorjev. Že ta podatek pa prikazuje v jasnejši luči vlogo Ptujkega gradu v antiki⁴ in njegov položaj v urbanistični podobi mesta; tudi zaradi tega je nova najdba pomembna.

ZUSAMMENFASSUNG

Eine römische Inschrift vom Fuß des Ptujer Schloßberges

Am 20. Mai 1964 wurde bei einer Mauerdemolierung am Fuß des Ptujer Schloßberges an der Rajičeva ulica eine fragmentierte Widmungsplatte aus Porhormarmor gefunden. Sie lag in Erde, die mit rezenten und archäologischen Überresten vermischt war, also nicht in situ, war aber wahrscheinlich von Anfang an auf dem Schloßberg gewesen. Ihre Maße: Höhe 46 cm, erhaltene Breite 39 cm, Dicke 8–10 cm, Rand 8 cm, Profilierung 3,5 cm, Höhe der Lettern 3,6–4,5 cm. Die Inschrift ließ sich nicht zufriedenstellend ergänzen, jedenfalls aber trug die Platte eine Widmung anlässlich der Erneuerung eines öffentlichen Gebäudes oder Raumes. Nach Form und Inhalt ähnlich ist ihr die verwandte Platte AIJ 347. Die Inschriften waren nicht identisch, müssen aber zum selben Gebäude gehört haben. Beider Inschriften Inhalt und Fundort gestatten die Annahme, daß im Jahr 243 auf dem Ptujer Schloßberg ein öffentliches Gebäude oder ein solcher Raum bestanden hat; diese Einzelheit ist von Bedeutung für das Studium von Poetovios Gestalt in der Antike.

⁴ J. Klemenc, B. Saria, Blatt Ptuj, 1936, 40; J. Klemenc, Ptujski grad v kasni antiki. Dela SAZU 4, 1950; J. Šašel, Kronika 9, 1961, 120 ss.